

ศาลาติบ

ชุมชนคนคลองมหาสวัสดิ์

ท่าสำโรง

เป็นเขตติดต่อกรุงเทพมหานครทางด้านตะวันออก พุทธมณฑล ก็เป็นเขตติดต่อทางฝั่งตะวันตก และที่น่าสนใจคือที่นี่ไม่เพียงเป็นต้นคลองมหาสวัสดิ์ ที่ไหลเรื่อยผ่านเข้ามาในเขต กทม. หากแต่ยังมีหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อยู่ที่นี้ด้วย

หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ หรือ Creative Industry Village (CIV) มาจากการดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มาจากการน้อมนำพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ตรัสไว้ว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน หมายความว่าต้องมุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้คนและครอบครัวในชุมชนที่เขาพัฒนา ให้มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก” มาเป็นหัวใจในการขับเคลื่อน ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2559

กระทั่งคัดเลือกชุมชนนำร่องได้ 9 แห่ง จาก 67 ชุมชนทั่วประเทศ เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อวางรากฐานของชุมชนให้มีความสามารถในการสร้างรายได้ใหม่ ส่งเสริมอาชีพในชุมชนและลดการพึ่งพิงฐาน โดยอาศัยทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ มาใช้ออกแบบสินค้าและบริการ ที่สำคัญคือ

นั่งรถเที่ยวทั่วชุมชน

ศาลาดิน

ชุมชนคนคลองมหา

นางบัว “ศาลาดิน”

ยังสืบทอดมรดกวัฒนธรรมของแผ่นดินอีกด้วย

วันนี้เลยชวนไปเยี่ยมชมหนึ่งในหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่อยู่ไม่ไกลไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เสียหน่อย ก็คือ **ชุมชนบ้านศาลาดิน** หมู่ 3 ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ **ต้นคลองมหาสวัสดิ์** ที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และที่พิเศษกว่านั้นก็คือ ที่นี่เป็นที่ดินพระราชทานส่วนพระองค์ของในหลวง รัชกาลที่ 9

โดยแต่เดิม ชุมชนบ้านศาลาดินมีอาชีพทำนาเพียงปีละครั้ง ทำให้เกษตรกรยากจนและต้องขายที่ทำกินของตัวเองเมื่อในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงทราบปัญหาจึงได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ให้แก่เกษตรกรจำนวน 1,009 ไร่ เมื่อปี 2518 โดยมีสำนักงานปฏิรูปที่ดินเป็นผู้ดูแลและจัดรูปที่ดินให้เกษตรกรแปลงละ 20 ไร่ และเริ่มเข้าทำกินได้ตั้งแต่ปี 2520

บ้านศาลาดิน วิถีชุมชนริมน้ำที่สามารถไปเที่ยวชมได้ทั้งปี จะมาเที่ยวที่นี่ให้ได้อรรถรสก็ต้องเที่ยวแบบชาวคลองด้วยการ

ยึดเส้นทางไปศาลา
ข้ามทางรถไฟ ไปที่วัด
เป็นจุดเริ่มต้นสองเรือ
ต้นคลองมหาสวัสดิ์แห่ง

บอกเลยว่ากิจ
มากมาย ตั้งแต่เรือ
สวนผลไม้ ไปฟาร์ม
บ้านศาลาดิน เป็นจุดที่
มีสวนผลไม้ นางบัว พ

ระหว่างทางนั่งเรือ
“นางบัวลุงแจ่ม” ยังได้
ฝั่งคลอง ที่เชื่อมเข้าห
มีทั้งสะพานปูน และ
เวลาไม่นานนัก หรือ

นาบัว "ศาลาдин"

ยังสืบทอดมรดกวัฒนธรรมของแผ่นดินอีกด้วย

วันนี้เลยชวนไปเยี่ยมชมหนึ่งในหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่อยู่ไม่ไกลไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เสียหน่อย ก็คือ **ชุมชนบ้านศาลาдин** หมู่ 3 ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ **ดินโคลงมหาสวัสดิ์** ที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และที่พิเศษกว่านั้นก็คือ ที่นี่เป็นที่ดินพระราชทานส่วนพระองค์ของในหลวง รัชกาลที่ 9

โดยแต่เดิม ชุมชนบ้านศาลาдинมีอาชีพทำนาเพียงปีละครั้ง ทำให้เกษตรกรยากจนและต้องขายที่ทำกินของตัวเองเมื่อในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงทราบปัญหาจึงได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ให้แก่เกษตรกรจำนวน 1,009 ไร่ เมื่อปี 2518 โดยมีสำนักงานปฏิรูปที่ดินเป็นผู้ดูแลและจัดรูปที่ดินให้เกษตรกรแปลงละ 20 ไร่ และเริ่มเข้าทำกินได้ตั้งแต่ปี 2520

บ้านศาลาдин วิถีชุมชนริมน้ำที่สามารถไปเที่ยวชมได้ทั้งปี จะมาเที่ยวที่นี่ให้ได้ธรรมชาติก็ต้องเที่ยวแบบชาวคลองด้วยการล่องเรือ ซึ่งสะดวกสบายสายตรงถึงจุดท่องเที่ยวรายทาง ไม่ต้องลัดเลาะ ลดเลี้ยวเหมือนขับรถไปตามถนน

คลองมหาสวัสดิ์ เป็นคลองที่ขุดขึ้นเป็นเส้นทางเดินเรือขนส่งสินค้าระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระราชทานชื่อคลองว่า มหาสวัสดิ์ หลังจากนั้นความเจริญก็เข้ามาเยือน ผู้คนหลั่งไหลมาอาศัยอยู่ริมสองฝั่งคลอง เกิดเป็นชุมชนหลายชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนสร้างศาลาไว้เพื่อใช้ขึ้นลงเรือ ทุกระยะ 4 กิโลเมตร โดยจะเรียกขานชื่อศาลานั้น ๆ ตามลักษณะของแต่ละชุมชน ซึ่งศาลาของคลองมหาสวัสดิ์นั้นมียอด 7 ศาลา เช่น ศาลาธรรมสพน์ (เดิมชื่อศาลาท่าศพ), ศาลากลาง, ศาลาชา รวมถึงศาลาดิน อยู่หมู่ 3 แต่ปัจจุบันศาลาทั้งหลายไม่หลงเหลือให้เห็นแล้ว

การเดินทางไปบ้านศาลาดิน
ก็แสนง่าย

บ้านข้าวตัง

ชุมชนนำร่องหมู่บ้าน CIV 9 แห่ง

- ชุมชนออนใต้ ต.ออนใต้ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
- ชุมชนน้ำเกย่น อ.ภูเพียง จ.น่าน
- ชุมชนบ้านนาต้นจั่น ต.บ้านดึก อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
- ชุมชนเกาะเกร็ด ต.เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
- ชุมชนบ้านศาลาดิน ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
- ชุมชนปากน้ำประแส ต.ปากน้ำประแส อ.แกลง จ.ระยอง
- ชุมชนบ้านเชียง ต.บ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานี
- ชุมชนบ้านนาดี ต.อ่าวนาดี อ.เมือง จ.กระบี่
- ชุมชนเกาะขอม ต.เกาะขอม อ.เมือง จ.สงขลา

ยึดเส้นทางไปศาลาชา
ข้ามทางรถไฟ ไปที่วัด
เป็นจุดเริ่มต้นล่องเรือ
ดินโคลงมหาสวัสดิ์แห่ง

บอกเลยว่าจาก
มากมาย ดังแสดงเรือ
สวนผลไม้ ไปฟาร์มกล
บ้านศาลาดิน เป็นจุดท่อง
มีส่วนผลไม้ นาบัว ฟา

ระหว่างทางนั่งเรือ
"นาบัวลุ่มแจ่ม" ยังได้ชม
ฝั่งคลอง ที่เชื่อมเข้าหา
มีทั้งสะพานปูน และส
เวลาไม่นานนัก หรือเพ

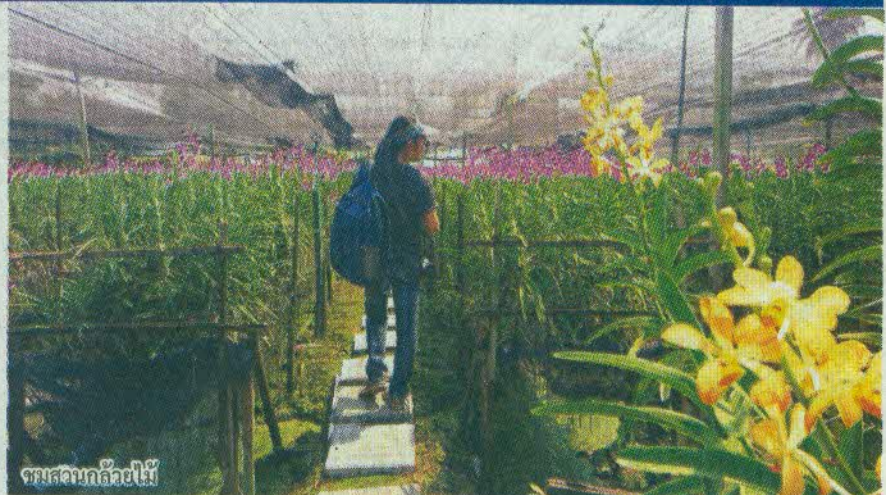
ข้าวตังโบราณ

เรือก็หันหัวเข้าคลองแ

มาถึงนาบัวไม่ช้า
หากแต่ยังได้ล่องเรือไปชม
เก็บเองก็ได้ (ต่อกล: 4
ดอกบัว ซึ่งที่นี่ยังมี
นี้มีนาบัวอยู่ประมาณ 10

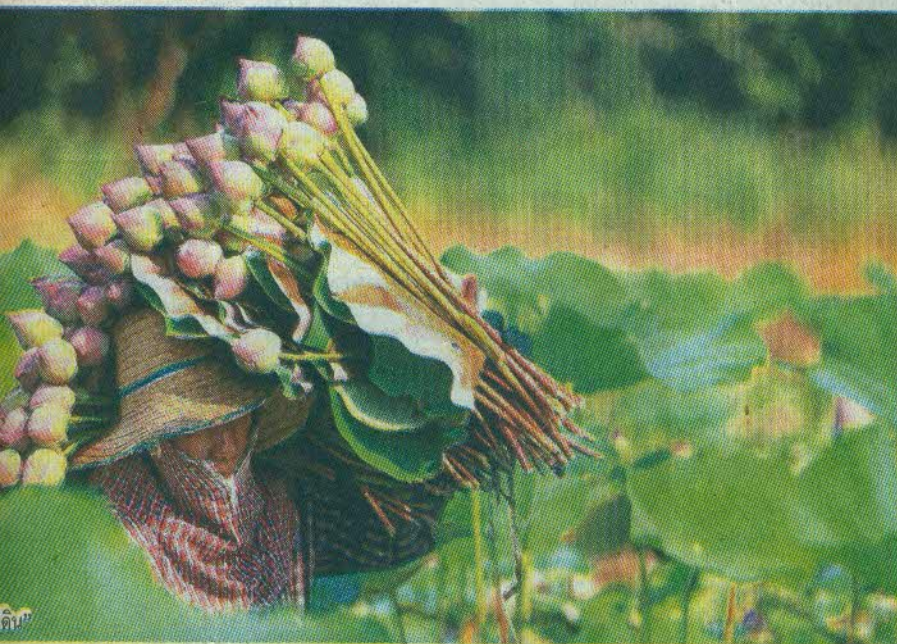

ดินโคลงมหาสวัสดิ์

าติน

คนคลองมหาสวัสดิ์

ดิน

ชาวบ้านก็จะเก็บบัวกันในช่วงเช้าเพราะแดดไม่ร้อน บัวที่ปลูกเป็นบัวที่ใช้หัวพระ ส่วนใหญ่สายพันธุ์สัตตบงกช หรือบัวฉัตรขาว และสัตตบงกช หรือบัวแดง นอกจากตัดดอกขายสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำแล้ว ใบบัวยังก็นำไปทำข้าวห่อใบบัวอีกด้วย ... มือเที่ยงของเราไม่พลาดชิมแนะๆ

อ้อ...แต่ถ้าเมียงกล้วยไม้ ที่หลายคนก็ทักเพราะเห็นในละครฮิต ก็ต้องบอกว่า กินได้เช่นกัน แต่ต้องเป็นบัวปลอดสารพิษ ส่วนเกสรบัวยังเอาไปทำแกงเลียงได้ด้วย

ออกนอกนาบัว แวะ บ้านข้าวตัง ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ที่นำข้าวไรซ์เบอร์รี่และข้าวกล้องมาแปรรูปเป็นข้าวตังแสนอร่อย เพิ่มมูลค่าจากเกวียนละไม้ก็ทำเงินเป็นหลักแสนได้ มาที่นี่ได้ทั้งทดลองทำและชิมอย่างจริงจัง นอกจากข้าวตังแล้วยังมีกล้วยตากอร่อยอีกด้วย เลยไปไมไกลเป็น บ้านขนมจีนมหาสวัสดิ์ แหล่งทำขนมจีนอุตสาหกรรมในครัวเรือนมานานแท้ แต่ส่งขายหลายตลาด ระหว่างทางยังได้แวะชิมมะพร้าวอ่อนที่ใช้อย่าง มัณธนา มะพร้าวเขียน จะไม่เขียนได้อย่างไร ทั้งเลาะทั้งคว้าน โดยไม่ต้องเฉาะ จนได้แต่เนื้อมะพร้าวล้วนๆ มาให้ชิมน้ำและเนื้อแบบสบายๆ

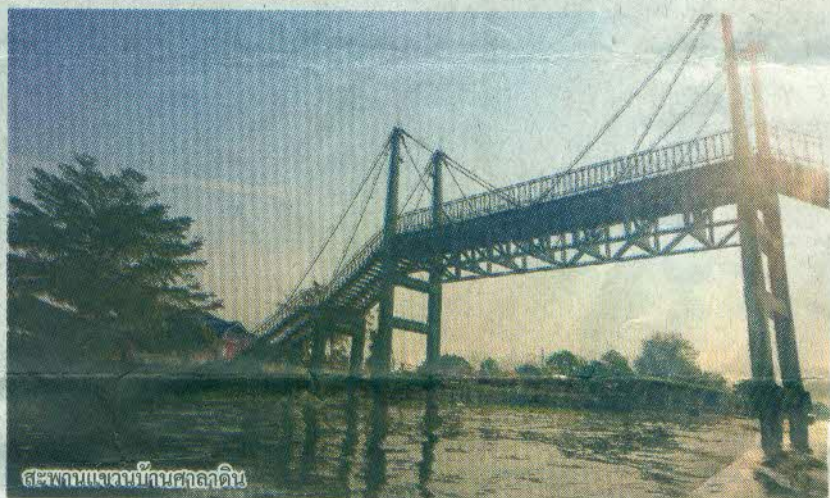
ยังคะ ยังไม่หมด ลงเรือต่อไปบ้านขนยิธา กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักข้าว แค่นั่งเรือไปก็ได้น้ำผักข้าวเย็นๆ หวานอมเปรี้ยวนิดๆ ชุ่มคอ ชื่นใจ แถมวันนี้โชคดีได้ชิมเย็นตาโฟ ที่ใช้ซอสที่ทำจากผักข้าวด้วย อร่อยไม่ผิดเพี้ยนแถมได้ประโยชน์จากผักข้าวอีกด้วย แต่ชิมเยอะไม่ได้ เพราะต้องไปชิมข้าวห่อใบบัว กับทำขนมข้าวตัง ที่บ้านป่าแจ้ว ผังตรงข้ามวัดสุวรรณฯ ที่นี่แหละได้นั่ง รถเฟี้ยวฟ้าๆ ชมสวนผลไม้ และแปลงนาของป่าแจ้ว รถเฟี้ยวฟ้าๆจริง ๆ ตั้งแต่ออกสตาร์ท จนถึงจุดสตอปนั่งเกร็งกันไปเกือบตลอดทาง (ฮา)

ปิดท้ายของการทำความรู้จักบ้านศาลาติน ที่ ฟาร์มกล้วยไม้

ยัดเส้นทางไปศาลาตา พุทธมณฑลข้ามทางรถไฟ ไปที่วัดสุวรรณาราม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นล่องเรือเที่ยวสวนเกษตรต้นคลองมหาสวัสดิ์แห่งนี้

บอกเลยว่ากิจกรรมของที่นี่มีมากมาย ตั้งแต่ล่องเรือ เก็บดอกบัว แวะสวนผลไม้ ไปฟาร์มกล้วยไม้ ก็เพราะบ้านศาลาติน เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีสวนผลไม้ นาบัว ฟาร์มกล้วยไม้

ระหว่างทางนั่งเรือไปจุดหมายแรก “นาบัวลุงแจ่ม” ยังได้ชมวิถีของคนสองฝั่งคลอง ที่เชื่อมเข้าหากันด้วยสะพาน มีทั้งสะพานปูน และสะพานแขวน ใช้เวลาไม่นานนัก หรือเพราะเพลินก็ไมรู้

สะพานแขวนข้ามคลอง

ศาลา

CIV 9 แห่ง

อนได้ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ภูเพียง จ.น่าน
น.ด.บ้านดึก อ.ศรีสงคราม จ.สุโขทัย
ด.เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
ด.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
ด.ปากน้ำประแส อ.แกลง จ.ระยอง
บ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานี
ด.อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่
เกาะขอม อ.เมือง จ.สงขลา

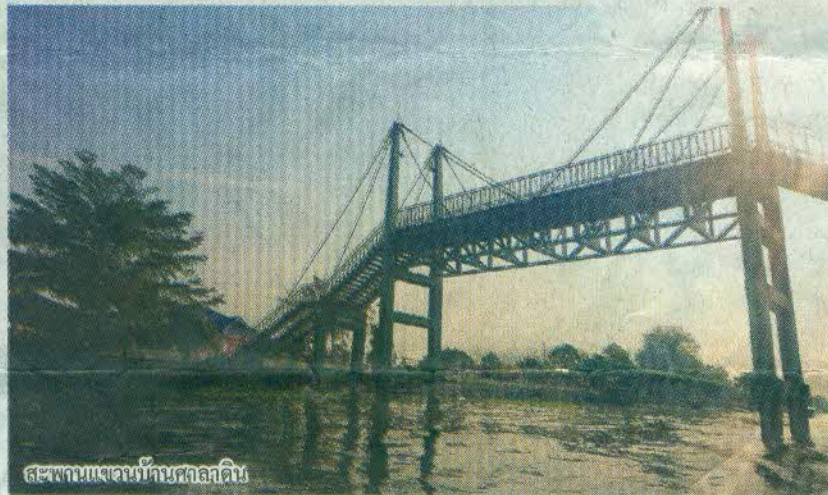
ยึดเส้นทางไปศาลาฯ พุทธมณฑล
ข้ามทางรถไฟ ไปวัดสุวรรณาราม ซึ่ง
เป็นจุดเริ่มต้นล่องเรือเที่ยวสวนเกษตร
ต้นคลองมหาสวัสดิ์แห่งนี้

บอกเลยว่ากิจกรรมของที่นี่มี
มากมาย ตั้งแต่ล่องเรือ เก็บดอกบัว และ
สวนผลไม้ ไปฟาร์มกล้วยไม้ ก็เพราะ
บ้านศาลาฯ เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร
มีสวนผลไม้ นาบัว ฟาร์มกล้วยไม้

ระหว่างทางนั่งเรือไปจุดหมายแรก
“นาบัวลุ่มแจ่ม” ยังได้ชมวิถีของคนสอง
ฝั่งคลอง ที่เชื่อมเข้าหากันด้วยสะพาน
มีทั้งสะพานปูน และสะพานแขวน ใช้
เวลาไม่นานนัก หรือเพราะเพลินก็ไม่รู้

ข้าวห่อใบบัว

สะพานแขวนบ้านศาลาฯ

บ้านขนมจีนมหาสวัสดิ์

“ชาวชม” ขึ้นเรือก็ถึงฟาร์ม ได้เดินเที่ยวชม
สบายๆ ที่นี่เป็นแหล่งกล้วยไม้ตระกูลหาย และ
กล้วยไม้พันธุ์พิเศษที่เกิดจากการแต่งพันธุ์ใหม่ของ
เกษตรกรในชุมชนเรียกว่า “ทัศนีย์” ที่มีผิวกลีบ
คล้ายกำมะหยี่

เป็นคอนวันทีรื่นรมย์ และทำให้รู้ว่ายัง
มีชุมชนเล็กๆ ที่รวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็ง
และพร้อมเปิดให้ทุกคนได้ไปเรียนรู้จักพวกเขา
ไม่ไกลจากเมืองใหญ่

ติดต่อท่องเที่ยวชมชุมชนบ้านศาลาฯ
ผู้ใหญ่มนุษย์ 08-1495-9091
คุณอุไร 08-5189-2872
คุณจตุร 08-9057-1432
ค่าเรือลำละ 350 บาท (สูงสุดลำละ 6 คน) และค่าชม-ชม
ตามฐานต่าง ๆ อีกคนละ 100 บาท

●เรื่อง/ภาพ : นพพร วิจิตรวงษ์

